

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνεπιδόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν ὁμῆγμα, ἀληθεὶ παρασχόν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀντίκτυμα Χριστοῦ καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΡΩΤΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ: Ἐτησίᾳ δραχμῆς 75. Ἐξήμερος δραχ. 40. Τριήμερος δραχ. 22.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ: Αἰγύπτου γρόσια διατηρ. 50.— Ἀμερικῆς δολάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ἑλλην. ἔν γένει τῶν ἑλλ. Κρατῶν σελίνια 10.

Ἐξήμεροι καὶ Τριήμεροι ἀναλόγως.

Περίοδος Β'.—Τόμος 33ος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΑΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, 28 Αὐγούστου 1926

Ὁ ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδιότητος μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐρμούδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Ἔτος 48ον.—Ἀριθ. 89

Ο ΤΖΑΚ

[Μυθιστόρημα ALPHONSE DAUDET, διασκευασμένο γιὰ τὴν «Διάπλασι» ἀπὸ τὸν κ. Γρ. Ξενόπουλο.]

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Ἄ Τζάκ ἄνθρωπε; Τί γύρευε μαζί τους ὁ λεπτός, ὁ ἀδύνατος αὐτὸς μικρὸς Παριζιάνος, ποῦ δὲν μιλοῦσε κἀν τῆ γλώσσα τους, παρὰ ἔλεγε «μάλιστα, κύριε... εὐχαριστῶ, κύριε...» σὰν ἀρχοντόπουλο; Ἐλέγαν πὼς εἶχε κλίση στὴ μηχανική. Ἀλλὰ ποῦ ἦταν; Ὁ ἀτζαμίκος αὐτὸς δὲν ἐσοκάμπαζε γοῦ. Δὲν ἤξερε νὰ βάλῃ οὔτε μιὰ βίδα. Γιὰ δὲν αὐτὰ οἱ μαθητευόμενοι τὸν περιφρονοῦσαν, τὸν ἀντιπαθοῦσαν καὶ τοῦ φερνόνταν σκληρὰ.

Μιὰ μέρα, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοῦ ἔδειξε ἕνα κομμάτι σίδερο ποῦ δὲν εἶχε βγαί ἀπ' τὴ φωτιά. «Δὲς μου κείνο-καί, Τσίρο!» τοῦ εἶπε. Ὁ Τζάκ τὸ ἐπίασε, τὸ χούρτωσε ἀνόποπτος. Κι' ἐκάθησε ὀκτώ μέρες στὸ νοσοκομεῖο.

Μόνο τὴν Κυριακὴν ξεκουραζόταν λίγο καὶ διασκεδάζε. Ἐπαιρνε μαζί του ἕν' ἀπὸ τὰ βιβλία ἐκεῖνα ποῦ τοῦ εἶχε δώσει ὁ Ριβάλ καὶ πήγαινε νὰ διαβάσῃ στὴν ἀκροποταμιά. Καθόταν ἐκεῖ ἀπέξω σ' ἕναν παλιό, μισογκρεμισμένο πύργο, μὲ τὸ βιβλίο ἀνοιχτὸ στὰ γόνατά του καὶ, σηκώνοντας κάθε τόσο τὰ μάτια του, ἔδλεπε τὰ ἴσυχια νερά, τὰ πλοῖα ποῦ περνοῦσαν ἀπὸ μακριὰ καὶ τὰ παιδάκια ποῦ πελάγωναν κοντὰ του μὲ γέλια καὶ ξεφωνιτά.

Διάβαζε· διάβαζε ὅσο μπορούσε. Ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ τὰ βιβλία τοῦ Ριβάλ ἦταν βαριά γιὰ τὴν ἡλικία του καὶ λίγα πράγματα καταλάβαινε. Συχνὰ ἄφινε τὸ διάβασμα καὶ συλλογιζόταν. Ὁ νοῦς του ἔτρεχε μακριὰ, μακρύτερ' ἀπὸ τὸ ἐργαστάσιο καὶ τοὺς ἐργάτες, στὴ μητέρα του, στὴ μικρὴ του φιληγάδα, στὶς ὥραιες ἐκεῖνες Κυ-

ριακές τοῦ Ἐτιόλ, μὲ τὴν πρωινὴ λειτουργία στὴν ἐκκλησιά, τὸν περίπατο στὸ πλάι τῆς μητέρας του, τὸ μεσημεριανὸ τραπέζι στοῦ Ριβάλ καὶ τὰ παιχνίδια ὕστερα στὸ «φαρμακτεῖο»...

Ἔτσι ξεχνιόταν λίγες ὥρες κι' ἦταν σχεδὸν εὐτυχής... Μὰ σὲ λίγο ἤρθε τὸ φθινόπωρο μὲ τὶς ραγδαῖες βροχὲς καὶ τοὺς δυνατοὺς ἀνεμους ποῦ δὲν τὸν ἄφιναν νὰ κάθεται ἀπέξω ἀπ' τὸν πύργο. Τότε τὶς Κυριακὲς του τὶς περνοῦσε στὸ σπίτι μαζί μὲ τοὺς Ρουντίκ.

Ἡ γλύκα τοῦ παιδιοῦ τοῦ εἶχε συγκίνησι. Ὅλοι τοῦ φερνόνταν καλὰ. Ἡ Ζεναΐδα μάλιστα τὸν ἀγαποῦσε πολὺ, τὸν ἐφρόντιζε σὰ μητέρα κι' ἔταν πήγαινε νὰ ράψῃ στοῦ κ. διευθυντῆ, δὲν μιλοῦσε παρὰ γιὰ τὸν Τζάκ. Κι' ὁ μπάμπια-Ρουντίκ ἀκόμα, ἂν κελ τὸν ἔβρισκε ἀδύνατο στὸ σῶμα κι' ἔχι τό-

σο ἔξυπνο γιὰ «τέχνη», ἔλεγε πάντα: — Ὅσο εἶναι καλὸ παιδάκι.

Ἐβρισκε ἀκόμα πὼς διάβαζε πολὺ καὶ καμμιὰ φορὰ τὸν ρωτοῦσε γελώντας ἂν ἐσοκίπευε νὰ γίνῃ παπάς ἢ δάσκαλος. Μ' δὲν αὐτὰ τοῦ εἶχε καὶ κάποιο σεβασμὸ ἰσα-ἰσα γιὰ τὴ μόρφωσή του. Γιὰτὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τέχνη του, ὁ ἐφαρμοστὴς δὲν ἤξερε τίποτα, διάβαζε κι' ἔγραφε μὲ δυσκολία κι' αὐτὸ τὸν στενοχωροῦσε πολὺ ἀφότου ἔγινε ἀρχιεργάτης καὶ παντρεύτηκε τὴν Κλαρίση, ποῦ ἦταν πολὺ πιὸ μορφωμένη κι' ἀπ' αὐτὸν κι' ἀπὸ τὴ Ζεναΐδα.

Ὁ Τζάκ ἀγαποῦσε τὸ ἴδιο καὶ τὶς δυὸ αὐτὲς καλὲς γυναῖκες. Ἡ παιδρότη τῆς Ζεναΐδας, ποῦ ἐπήγαζε ἀπὸ καρτερία καὶ γαλήνη ψυχῆς, τὸν γοήτευε· μὰ κι' ἡ κυρία Ρουντίκ, πιὸ κομψὴ στὸ ντύσιμα, πιὸ λεπτὴ στοὺς τρόπους, — γιὰτὶ ἦταν ἀπὸ καλὸ σπίτι αὐτῆ, — ἱκανοποιοῦσε τὶς παλιὲς του ἀριστοκρατικὲς συνήθειες καὶ σὲ πολλὰ τοῦ θύμιζε τὴ μητέρα του.

Τὶς Κυριακὲς λοιπὸν, ἔταν ὁ καιρὸς τὸν ἐμποδίζε νὰ βγαίνῃ ἔξω, ὁ Τζάκ καθόταν μαζί τους καὶ διάβαζε δυνατὰ γιὰ νὰ τὶς διασκεδάσῃ. Τὰ διαβάσματα αὐτὰ γίνονταν στὴ σάλα ἐκεῖνη ποῦ ἦταν στολισμένη μὲ ναυτικὸς χάρτες κρεμασμένους στοὺς τοίχους, μὲ πλώρια κοχύλια, σφουγγάρια ξερά, μικρὲς ἵπποκάμπες κι' ἄλλα τέτοια θαλασσινά. Ἦπῃρχαν ἔμως καὶ νταντέλλες καμωμένες μὲ τὸ χέρι σ' ἄλλα τὰ ἐπιπλα, ἕνας καναπὲς καὶ μιὰ μεγάλη πολυθρόνα βελουδένια. Ἡ πολυθρόνα αὐτὴ ἦταν ἡ χαρὰ τοῦ μπάμπια-Ρουντίκ. Ἐσπλωνόταν ἐκεῖ ἀναπαυτικὰ γιὰ νὰ κοῦσῃ κι' αὐτὸς, ἐνῶ ἡ Κλαρίση, στὴ συνειθισμένη τῆς θέσῃ κοντὰ στὸ παράθυρο, ἀκούγε ἀργή, μελαγχολικὴ, κι' ἡ Ζεναΐδα, κοντὰ στὸ τραπέζι, μπάλωνε κίβλα ἀσπρόβρουχα, γιὰτὶ ἄλλη

Ἄ Τζάκ διάβαζε δυνατὰ... (Σελ. 309, στ. γ')

μέρα η καμένη δεν έδρασε ευκαιρία. Ο Τζάκ κατέβαινε απ' τή σοφίτα μ' ένα χοντρό βιβλίο του Ριβάλ κι' η διασκέδαση άρχιζε.

Από τις πρώτες σελίδες, τα μάτια του καλοθ Ρουντίκ γλάρωναν, ανοιγόκλειναν, έπειτα γούρλωναν και στο τέλος έκλειναν όριστικά. Δεν κοιμόταν όμως κι' δλωξδιόλου, γιατί ντρεπόταν για την ακατανίκητη αυτή νύστα που τον έπαινε, — τή γυναίκα του προπάτων, — και για να δείχνη τάχα πως άκουει και με κλειστά μάτια και προσέχει, έλεγε κάπου-κάπου καμμικ λέξη σα να παραμιλούσε στον ύπνο του, ή άφινε κανένα θαυμαστικό!

— Τι ώρατο!... τί έξοχο!...

Του κάκου. Κι' από τόν τρόπο που τό πρόσφερε, κι' από τήν ακατάλληλη πάντα στιγμή που παύθηκε αυτό τό θαυμαστικό, καταλάβαιναν όλοι πως ό γέρος αύτε πρόσχε, ούτε άκουγε.

Έ, δέν ήταν και τόσο διασκεδαστικά, ούτε τόσο εδόντητα τα βιβλία που είχε διαλέξει ό γιατρός Ριβάλ για τό φίλο του Τζάκ: Μεταφράσεις αρχαίων ποιητών, οι Έπιστολές του Σενέκα, οι Βίβει κείδ Πλουτάρχου, ένας Όμηρος, ένας Δάντης, ένας Βεργίλιος, μερικά ιστορικά έργα και «πλέον ού». Πολύς φορές τό παιδί διάβαζε χωρίς να καταλαβαίνη ούτε αυτό επέμενε όμως να διαβάξη για τήν υπόσχεση που είχε δώσει στο φίλο του και με τήν ιδέα πως τό διάδασμα δέν θα τόν άφινε ποτέ να ξεπέσει τόσο πολύ και να κατανηγήσθ άν ένας από τους θάνατους εκείνους εργάτες που έδλεπε στο Ίντρέ. Διάβαζε καρτερικά, εδλαδικά, με τήν έλπίδα πάντα να ιδή κι' ένα φως να ξεπετιέται από τις σκοτεινές εκείνες σελίδες...

Απ' όλα του τα βιβλία, προτιμούσε και διάβαζε συχνότερα τήν «Κόλαση» του Δάντη. Η περιγραφή των βασάνων εκείνων τούκανε μεγάλη εντύπωση. Ανακατεύονταν στο μυαλό του μ' έν' άλλο θέαμα που είχε κάθε μέρα στα μάτια του: Οι μισόγυμνοι άνθρωποι, οι φλόγες, οι σπίθες, τό αναλυτό μετάλλο, τό πυρωμένο, ξαναπενούσαν μπροστά του καθώς διάβαζε τους στίχους του Ιταλού ποιητή κι' οι βόγγοι του άιμου, οι τριγμοί των γιγάντων πριονιών, οι όποκοφοι κρότοι των σφυριών που άντηχούσαν στα φλογοφωτισμένα έργαστηρια, τόν έκαναν να βλέπη πιά ζωντανή τήν κόλαση που ζωγράφιζε ό Δάντης.

Μά και στην Κλαρίση, και στη Ζεναΐδα, έκαναν τήν ίδια εντύπωση οι σελίδες εκείνες. Η μεγαλήγορη ποίηση, περγώνοντας μέσ' στη σιωπή του απεινού εργάτικού σπιτιού, άν και τόσο ψηλότερη απ' αυτό, από τις εντυπώσεις του, τις άσχαλίες του, τήν

καθημερινή του ζωή, κινούσε μολοντούτο τή σκέψη των ανθρώπων, συγκινούσε τις καρδιές των ή τους άφινε έκστατικούς, σα να πενούσε πάνω απ' τό κεφάλι τους ένα φωτεινό μετέωρο, σα να παρτε δίπλα τους καραυούς. Αδτή είναι ή δύναμη των μεγάλων ποιητών!

Μιά Κυριακή, ένφ ό Τζάκ στοθ Ρουντίκ διάβαζε πάλι τήν «Κόλαση», κι' οι δυο γυναίκες άκουγαν με προσοχή, κι' ό γέρος, λαγοκαϊμιμένος, πετούσε κάθε τόσο τα θαυμαστικά του, απέξω, απ' τό δρομάκο τής εργατικής συνοικίας, άντήχησε μία πολύ γνωστή κραυγή:

— Καπέλλα!.. Καπέλλα!.. Καπέλλα!

Ο Τζάκ σήκωσ' εύθες τα μάτια του απ' τό βιβλίο και, από τό τζάμι του παράθυρου, είδε να περνά μία πολύ γνωστή έπίσημη σιλουέττα.

— Α, μ' αυτή τή φορά χωρίς άλλο είναι αυτός! φώναξε.

Και πετάχτηκε στην πόρτα.

Αλλά ό γυρολόγος, μ' όλο του τό κούτσάμα και τό πελώριο, τό βερύ του φορτίο από χειμωνιάτικα καπέλλα, — κασκέτα, ρεμπουμπλικες, σκούφους, — ήταν μακριά κι' έτοιμαζόταν να στράψη.

— Εί! Μπελιζάρ! του φώναξε ό Τζάκ.

Ο άσχημος άνθρωπος γύρισε, δείχνοντας πάλι ένα ώρατο, γλυκό, χαρούμενο χαμόγελο.

— Ημουν βέβαιος πως θάσουν έσύ... Πώς έδω, Μπελιζάρ!

— Έδω, κύριε Τζάκ. Ο γέρος θέλησε να μείνω στη Νάντη, εξαιτίας που ή αδερφή μου έχει άρρωστο τόν άντρα της... Τι να κάμω; Έμεινα και γυρίζω λίγο παντού: στο Σατιναί, στο Λαμπασέντρ, στο Ίντρέ... Έχει ένα σωρό φάρμακες σ' αυτά τα μέρη κι' ή δουλειά δέν πάει άσχημα, κύριε Τζάκ. Έδω μέλιστα πουλά τα περισσότερα καπέλλα. Κάνω και τόν ταχυδρόμο. Φέρνω από τή Νάντη γράμματα, πακετάκια, παραγγελίες...

Ο Μπελιζάρ φαινόταν ευχαριστημένος. Έστειλε όλα του τα χρήματα στο Παρίσι για τό γέρο και για τα παιδιά. Του κόστιζε πολλά κι' ή άρρώστεια του γαμπρού του. Μά, δε βερίσαι! με τήν εργασία όλα διορθώνονται. Αν δέν ήταν και κείνα τα κατάρματα τα πιπούτσια...

— Σε πονούν ακόμα; τόν ρώτησε ό Τζάκ.

— Ακόμα κι' ακόμα! του αποκρίθηκε. Μά δε σάς είπα, Για να μη με πονούν, πρέπει να κάμω ένα ζευγάρι επίτηδες για τα πόδια μου, με τό μέτρο, παραγγελιά. Μά κοστίζουν. Αυτά είναι μόνο για τους πλούσιους...

Αφού μίλησε έτσι για τόν έαυτό του, ό Μπελιζάρ, άν και δίστασε λίγο, ρώτησε κι' αυτός:

— Έσείς, κύριε Τζάκ, είστε τώρα εργάτης; Μά πως αυτό; Τι σάς συνέβηκε; Το σπιτάκι σας εκεί-πέρα ήταν τόσο όμορφο!...

Ο μαθητευόμενος εργάτης κοκλίνισε και δέν ήξερε τί ναποκριθί. Ντρεπόταν για τή φορεσιά του, άν και καθαρή, κυριακάτικη, και για τα χέρια του, τα μαυρισμένα και πληγωμένα. Ο Μπελιζάρ κατάλαβε τή στενοχώρια του κι' άλλαξε σιγά-σιγά όμιλία:

— Κι' εκείνο τό ζαμπόνι τί έξοχο, έ;... Αμ εκείνη ή ώρα! κυρία, που φαινόταν τόσο καλή... ήταν ή μητέρα σας, έ;... Τι κάνει;... Αλήθεια, τής μοιάζετε πολύ...

Ο Τζάκ ευχαριστιόταν τόσο νακούη για τή μητέρα του, ώστε θάμνε κει ως τό βράδυ, άρθος στη μέση του δρόμου, να μιλή με τόν Μπελιζάρ. Αλλά ό γυρολόγος δέν είχε καιρό. Έπρεπε να γυρίσθ στη Νάντη, να πουλήσθ καπέλλα. Τήν Κυριακή μαζευόταν εκεί τόσος κόσμος.

Κι' αφού έσφιξε τό χέρι του παιδιού, ξεκίνησε κουτοαίνοντας έπως πάντα. Ο Τζάκ στάθηκε ακόμα να τόν βλέπη. Ήταν αυγιννημένος, σα να δέλεπε μπροστά του τό δρόμο του Κορμπέγ με τό δάσος στο πλάι, να πλώνεται κάτω από τήν άσπρη από τή κουρασμένα βήματα του πολυπλάνητου γυρολόγου.

— Τι κουβέντες είχες μ' αυτόν τόν καπέλλα; τόν ρώτησε ή Ζεναΐδα άμα μπήκε.

— Τόν γνώρισα στις Καστανούλες, αποκρίθηκε ό Τζάκ, μία μέρα που έδρεχε δυνατά και μπήκε στο σπίτι μας να γλυτώσθ τα καπέλλα του...

Και συλλογίστηκε μελαγχολικά: «άλλά δέν τέ γλύτωσε ό κακόμοιρος». Είχε θυμηθεί τήν άπρόσπη επιστροφή απ' τό χωριό και τή σκηνή που έκαμε ό πατριός του για τό ζαμπόνι...

— Ναι, μά δέν πρέπει ναχξη φίλιες με τέτοιους ανθρώπους, τόν συμβούλεψε ή Ζεναΐδα. Πού ξέρεις τί είναι αυτός;

— Α, είναι καλός! φώναξε άθελα ό Τζάκ.

Η Ζεναΐδα κούνησε τό κεφάλι της. Αδτή δυσπιστούσε πιά σε όλους. Γιατί θυμόταν τους φίλους που είχαν χαλάσει τόν ξάδερφό της τόν Σαρλό. Κι' αυτοί φαινόταν καλοί, κι' όμως ήταν «έξωλεις και προώλεις»...

Όστόσο, για τήν ώρα, ό Ναντάς φαινόταν πως είχε γλυτώσει. Κι' αυτό πάλι κατόρθωμα τής Ζεναΐδας ήταν. Στόν πόργο που έραβε, τα κατάφερε τόσο καλά, ώστε ό κ. Διευθυντής, άφοδ δέν μπόρεσε να τόν αναγκάσθ να πάη στο Γκερινό, έστειλε τόν σχεδιαστή του στο Σαιν-Ναζάρ να μελετήσθ, για λογαριασμό του εργοστασίου, κάτι άτηρηχανές νέου τύπου για μεγάλα ύπερωκεάνεια. (Ακολουθεί)

ΤΟ ΕΥΓΙΝΗΜΑ

Πριν απ' τα χαράματα, ζύπνησα. Τό προσκεφάλι μου ήταν λουσμένο στάν ιδρώτα, Ο ύπνος έφυγε σαν άχνη κι' άπόμεινα με τα μάτια όρθάνοιχτα.

Α, τις ξέρω αυτές τις πονεμένες ώρες: είναι όταν, βράδυ βράδυ, χάνωμε τό δρόμο άξαφνα, δέν πέφτουν ούτε το ύπνο ούτε του ζύπνου, κι' είναι κομωμένες από άπορία κι' από πίκρα, κι' ακόμα από κάτι άλλο αλλοιώτικο, αλλόκοτο, χαμένο. Είναι τό παράπονο του ύπνου που κόπηκε: είναι ή πίκρα που ξεχείλισε απ' τόνειρο και περιέχισε τόν ύπνο και χόθηκε έξω απ' τόν ύπνο.

Μόλις θυμώμαι πιά... μά είδα πως τάχα κάπου έσκαψα, σαν πλώω από τό Ιερατικό άρμάρι, κι' από χάμω έπιασα και σήκωσα ένα μάσο φτωχικά κεράκια: είχαν, τάχα, διπλές και τρί-διπλές καμπούρες: ήταν από τή ζέστη αναλωμένα, κι' ύστερα είχαν σμίξει, κι' όλα μαζί είχαν γίνει ένα: μόλις έτριξαν καθώς τα χώρισα. Και τάχα σα να μου φάνηκε πως αυτά τ' άπλά, τα κουλουριασμένα κεράκια, ήταν άλλοι τόσοι κερνιοι μικροί Χριστοί, σακατεμένοι μικροί βασανισμένοι Σταυρωμένοι κερνιοι, μαζί δεμίνου, που χωρίζοντάς τους, άκουσα τάχα, σαν από τα κόκκαλά τους ένα παραπονιαρικό τριξίμο να με μαλώνει... κι' ως τόσο, αυτό δά τό παραμικρό πράμμα, τό καθημερινό, τό τιποτένιο, στάθηκε άξιο νάναι μες στον ύπνο μου τόσο καινούριο, τόσο σημαντικό, τόσο λυπητερό...

Στις στέγες, στο φεγγίτη, στα πεζοδρόμια ψιχάλιζε μία ψιχάλα μαλακιά και ήμερη. Τα χαράματα μόλις χώριζαν στις γρίλλιας, σα μιά ρίγα στάχτη. Τότε, καθώς εκείνη τήν ώρα πολεμούσα ναφογκρασθ, άκούστηκαν πέρα μακρότατα, απ' τό μέγα λιμάνι, τρεις νότες, τρεις βαθιές, στερεές, κυδικές νότες, σύμμετρες, ή κάθε μία τους, από ένα σωρό φωνές έσωτικές, — τρεις ξεχωριστές νότες: τρεις νότες μονοκόμματος: ύστερα τίποτα.

Ποιά κατάρτια να σάλεψαν, τήν ίδιαν ώρα, άπάνω στον οδοανό τό φριχτό τους κάθετο σχέδιασμα; Ποιό δ'νειρο ναφριζε για ν' αληθθεί; ποιό αναπόφευκτο να γίνει; ποιός σπαραγμός και ποιά μετάνιση άνώφελη πιά; — Φεύγουν, κάτω απ' τήν ψιχάλα... τους ξεπροοδοθούν, κάτω απ' τις μαύρες όμπρέλλες, εκεί, μπρός στις μαρμαρένιες πλάκες, μπρός στα πέτρινα σκαλοπάτια. Ποσα χροσοφιζήματα θάσπασαν στη μέση! πόσοι δέν βλέπονται πιά, παρά με τό νοθ, καθώς τό βαπέρι παραμερίζει, παραμερίζει δίχως άλλο! Χωρίζουν, φεύγουν, φέροντας γραμμένον μέσα στο νοθ τους βαθιά ένα άσβεστο

«για πάντα», μιάν άπόφαση, ένα τέλος. Κ' ύστερα, γι' αυτούς που μένουν, τα άκυψήματα στους χάρτες και στις θάλασσες που πρασινίζουν μέσα τους, κι' οι λογαριασμοί πάνω στα δάχτυλα, κι' ή προσμονή ναρθεί τό άσπρο γράμμα: και γι' αυτούς που φεύγουν, φεύγουν, φεύγουν όλοένα μακρότερα, οι καινούριοι φανερωμένοι ούρανοι αναβαίνουν απ' τούς όρίζοντες, και ζυγώνει ένα άλλο ήμισφαίριο άπόμακρο, όλοτελα ξένο.

Τέλος, μιά σύντομη σφυριγματιά στο λιμανιού τό στόμα. Και πιά τίποτ' άλλο, τίποτα, τίποτα.

Άκουγα κι' άλλα χρόνια αυτό τό θριαμβικό τραγούδι του άιμου να κυλιέται στην άτμοσφαιρά: μά από τότε που ή αδερφούλα έφυγε, άκέρια ή θάλασσα κι' ή περιγυρία της κι' οι ήχοι κι' οι κρότοι που μου τή θυμίζον, πήραν μιάν άλλη σημασία, κι' ένα καινούριο νόημα: και τρέμω σαν τό θυμηθώ γιατί είναι μιά πίκρα που τήν καπάκια γοργά, σα γιατρικό, και μονοκόμματη κι' άπόμεινε από τότες μέσα μου άλυτη κι' άκέρια: και τρέμω να τήν ξαναζυγώσω, τρέμω να τήν άγγίξω και να κάμω ναναλύσει, γιατί θάναι πολλή...

(Σαν Ζωή κι' άν Όνειρο.) ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΪ

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

[Συνέχεια και τέλος 10ς σελ. 302].

Κατά τις έξη, ή βενζινακάτος άραζε στο μικρό λιμανάκι μας. Υποδεχτήκαμε τούς Άγγλους με μεγάλη χαρά, τούς φιλοξενήσαμε και τούς έδηγήσαμε στα ιστορικά έρείπια. Έφυγαν τό βράδυ για τήν Όξειά, όπου θα πενούσαν τή νύχτα για να κυνηγήσουν τό πρωί.

Κι' εγώ νόμιζα πως ήθελαν να προσέσουν κι' αυτές τις καινούργιες άποικίες στην κυριαρχία τής Βρετανικής Μεγαλειότητος! έκαμε ό Πίπης, μόλις ή βενζινακάτος χάθηκε στο σκοτάδι τής νύχτας.

Απ' τή μέρα που είχαμε κατέθει στην Πλάτη, ό καιρός διατηρούνταν ήρεμος, χωρίς σοβαρές μεταβολές. Τή Δευτέρα όμως ό δείκτης του βαρομέτρου, άφοδ έπαίξε κάμποσο, στάθηκε αποφασιστικά στη λέξη: Τρικυμία. Η βενζινακάτος μας διερχόταν τό Σάδβατο. Έπρεπε λοιπόν ως τότε να φυλαγώμαστε, γιατί βρισκόμαστε σ' ένα νησί άνοιχτό στους τέσσερις άνέμους.

Η πρώτη μου σκέψη ήταν για τή βάρκα. Αφού τήν τραθήξαμε στη στεριά, μαζευτήκαμε στα έρείπια για να πάρουμε κάποια άπόφαση. Μιά τρικυμία σ' αυτά τα παράλια δε θα βάστούσε λιγότερο από μιά εβδομάδα. Έπρεπε λοιπόν να έγκαταλείψουμε τό κυνή-

γι και τό φάρμακα, μέχρι νεωτέρας... βαρομετρικής διαταγής.

Η μεγάλη υπόρα πλάκωσε τα μεσάνυχτα. Μάς ζύπνισε ένα διαβολέμενο κρουδούνισμα του τηλεφώνου. Πήρα τό άκουστικό και άφογκράστηκα: τίποτα! Άρμησα σαν τρελλός έξω απ' τήν κατασκήνωσή μας. Φυσούσ' ένας τρελονοτιάς που τράνταζε τις σκηνές. Άκούγοταν απ' τούς όρίζοντες, και ζυγώνει ένα άλλο ήμισφαίριο άπόμακρο. Στο δρόμο άντάμωσα τόν Πίπη που ήταν φρουρός στο φυλάκιο.

Ο άνεμος άρπαξε όλάκερο τό φυλάκιο! είπε με τρεμάμενη φωνή.

Στό φως του φαναριού μου, είδα τό μιστωπό του στα αίματα. Κάποιος κοντάς τόν είχε κτυπήσει στην ζαφνική άναστατήωση. Στην κατασκήνωσή του βάλαμ' ένα έπίδεσμο: εύτυχώς δέν ήταν τίποτα σοβαρό.

Στήσαμε βιαστικά δυο πρόχειρες σκηνές απ' τήν άλλη πλευρά του τοίχου, για να είμαστε στην ασφάλεια. Μά έλη τή νύχτα τό σφύριγμα του άνέμου δε μάς άφηκε να κλείσουμε μάτι. Τό πρωί είδαμε τ' άποτελέσματα τής τρικυμίας. Τό λιμανάκι μας είχε καταστραφεί όλοοδιόλου κι' απ' τήν παλιά μας κατασκήνωσή δέν έμεινε σχεδόν τίποτα. Όσο για τό φυλάκιο, δυσκολευτήκαμε να βρούμε ακόμα και τό μέρος όπου τό είχαμε στημένο.

Τήν Τρίτη μάς έλειψε τό νερό. Στη φασαρία είχαμε σπάσει τή νταμετζάνα. Τ' άπόγεμα τής Τετάρτης ή μανία του άνέμου λιγόστεψε κι' άψήφώντας τόν κίνδυνο, πήγα μαζί με τόν Πίπη και φέραμε νερό απ' τό πηγάδι τής Όξειάς. Στο γυρισμό δυνάμωσε πάλι ό νοτιάς και κινδυνέσαμε δυο φορές να πνιγώμε. Με τί άγωνία παρακλούθοσαν απ' τήν Πλάτη τήν πάλη μας με τα στοιχεία!

Ότε τήν Πέμπτη, ούτε τήν Παρασκευή άλλαξε καθόλου ό καιρός. Λες και είμαστε στην καρδιά του χειμώνα! «Όυτε στο νησί του Αίόλου ναμιαστε, δε θα τρανταζώμαστ' έτσι», έλεγε ό Πίπης κοιτάζοντας με κάποια εχθρα τό άγριέμενο ύγρό στοιχείο που μάς χώριζε απ' τήν άγαπημένη μας Άντιγόνη.

Τελσοπάντων, τό άπόγεμα του Σάββατου, φάνηκε μακριά, πολύ μακριά, ένας καπνός, ένα μαύρο σημάδι που μεγάλωνε όλοένα. Με τί άγωνία τό παρακολουθούσαμε! Όυτε κι' αυτός ό Νόθε δε θα περιμενε με πιότερη λαχτάρα τό περιστέρι να ξαναγυρίσθ στην Κιβωτό με τό κλαδί τής ελιάς!... Κι' όταν, μέσα στη βενζινακάτο, έτοιμαζώμαστε για τό γυρισμό, κάποιος, έρμηνεύοντας τήν κοινή γνώμη, είπε κοιτάζοντας προς τό μέρος τής Πλάτης: «Αν μάς ξαναδείξ, γράψε μας!» Σάν άπομακρυνθήκαμε όμως άρκε-

τά, προτού ακόμα χαθεί στον δρίζοντα το νησάκι που μας είχε χαρίσει τόσες περιπέτειες και συγκινήσεις, μου φάνηκε πως ξεχώριζε στα βλέμματα των φίλων μου, καρφωμένα στα ΒΑ., κάτι σά λύπη, σά νουσταλγία...

ΓΙΑΚΗΝΗΣ ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΖΑΝ ΜΟΡΕΑΣ

Αγαπητοί μου,

Π' δλο το ποιητικό έργο του Ζάν Μορεάς.—Σύρτες, Σόλδες, Καντιλένες, Στροφές και δέν ξέρω τί άλλο, — ό άγαπητός μου συνάδελφος κ. Τέλλος Άγρας διέαλεξε δσα κομμάτια του άρεσαν, τά μετέφρασε, τά ξανάχουσε νά πώ καλύτερα, σέ μιá θαυμάσια ελληνική γλώσσα, τήν ίδια ίσως πού θά γραφε κι' ό Μορεάς άν έμενε στην Έλλάδα, και τά τύπωσε σ' ένα βιβλιόρακι. Η συλλογή αυτή, πού με τόση απόλαυση τή διάβασα, μου ξανάφερε δλοζώντανο μπροστά μου τόν Έλληνογοάλλο ποιητή και μαζί με τή μορφή του, μαζί με τó έργο του, θυμήθηκα τήν περιεργή ζωή του και τήν άφάνταστη τύχη του.

Γιατί ό Ζάν Μορεάς, καθώς ξέρετε, ήταν ένας Άθηναίος. Γιάννη Παπαδιαμαντόπουλο τόν έλεγαν. Άνηκε σέ μιá εγκριτη εδω οικογένεια, έλαβε μιá λαμπρή ανατροφή, μιá γενική μόρφωση και, ακολουθώντας τήν κυριότερη κλίση του, άρχισε από πολύ νέος νά γράφει στίχους. Η πρώτη του ποιητική συλλογή, ελληνική έννοείται, επιγράφεται «Τρυγόνες και Έχιδναι» κι' είναι γραμμένη στην καθαρεύουσα πού μεταχειριζόνταν δλοι σχεδόν οι ποιητές τής Άθηναϊκής Σχολής τού καιρού εκείνου (1870), Βασιλειάδης, Παπαρρηγόπουλος, Παράσχος, Καρασούτσας και καθεξής.

Σέ λίγο έφυγε δ νέος Παπαδιαμαντόπουλος έφυγε στο Παρίσι. Τή γαλλική γλώσσα, από εδω ακόμα, τήν ήξερε πολύ καλά. Και τήν έγραφε και τή μιλούσε. Εκεί τήν έμαθε στην έντέλετα: τήν έμαθε δσο και λίγοι Γάλλοι τή μαθαίνουν. Κι' άρχισε νά γράφει γαλλικά ποιήματα, πού τά τύπωνε με τó φευδώνιμο Ζάν Μορεάς (Jean Moreas). Γρήγορα έγινε γνωστός ανάμεσα στους Γάλλους ποιητές. Στην άρχή βέβαια τόν χτύπησαν, τόν κορόιδεψαν για τούς «συμβολισμούς» του, τόν είπαν «έξνο πού κακομεταχειρίζεται τή γαλλική» κι' ό Μάξ Νορντάου, στό περιφημο σύγγραμμά του «Εκφυλισμός», περιάρπαξε και τόν Μορεάς μαζί με τούς «έκφυλους», τούς μισοπάλαβους ποιητές και καλλι-

τέχνες τού τέλους τού 19' αιώνα (fin de siècle) και τού τά έφαλε άπ' τήν καλή. Άν είχε θερμούς θαυμαστές, ό Μορεάς είχε τότε και λυσσαλέους διώχτες.

Σιγά-σιγά όμως οι θαυμαστές πληθαιναν κι' οι διώχτες βουδαινόταν. Ό Μορεάς ξετυλιγόταν σταθερά, περνοβσε από τρόπο σέ τρόπο, από Σχολή σέ Σχολή, και κάθε τόσο έβγαζε από μιá συλλογή, άλλοιότιχη από τις προηγούμενες, πού χαλδωσε κόσμο. Κι' όταν έφτασε ως τις «Στροφές», τó τελειότερο έργο του, πού τó χαρακτηρίζει κλασσική, δηλαδή ελληνική διαύγεια και χάρη, ήταν πιά ένας ποιητής γενικά άγνωρισμένος, ένας Γάλλος ποιητής γνωστός σ' όλον τόν κόσμο, ένας Εθρωπαίος ποιητής μεγάλος. Είχε γίνει κιόλα Γάλλος διηκόος, ζούσε διάρκως στή Γαλλία, ήταν παρασημοφορημένος από τή Γαλλ. Κυβέρνηση κι' έλοι έλεγαν πώς θά γινόταν μιá μέρα κι' Ακαδημαϊκός. Ό πρόωρος θάνατος έμπόδισε τήν τυπική αυτή άπαθανάτιση. Ό Ζάν Μορεάς όμως έλαβε τότε μιάν άλλη: από πολλούς κριτικούς, και σπουδαίους, ανακηρύχθηκε ένας από τούς δυό ή τρεις μεγαλύτερους ποιητές τής σύγχρονης Γαλλίας. Μερικοί μάλιστα τόν θεωρούσαν τόν μεγαλύτερο, τόν πρώτο.

Τί τιμή και τί δόξα για τήν Έλλάδα!.. Για φαντασθήτε, νά πάη στο Παρίσι ένας νεαρός Άθηναίος ποιητής, νά γίνει Γάλλος, νά γράψει Γαλλικά και νά δάλη κάτω δλους τούς Γάλλους ποιητές τής εποχής του! Μά τήν αλήθεια, δέν είναι μικρό πράγμα! Αυτό ύψώνει πολύ τó ελληνικό πνεύμα, συσταίνει πολύ τή νεοελληνική φυλή. Και δέν υπάρχει αμφιβολία πώς λίγοι Έλληνες πού έμειναν κι' έδρασαν στόν τόπο, έπρόσφεραν στήν Έλλάδα λαμπρότερη δηηρεσία από τόν Έλληνα αυτόν πού τήν άπαράτησε κι' έφυγε νά ζήση άλλου, νά έργασθι γι' άλλους, άλλόζοντας όνομα, γλώσσα, όπηκοότητα...

Κι' όμως πολλές φορές τó συλλογίσθηκα. Ναι, ό Γιάννης Παπαδιαμαντόπουλος εξυτηρέτησε δσο λίγοι τήν πατρίδα του με τó νά γίνει Ζάν Μορεάς. Άλλά δέν θά τήν εξυτηρετούσε πολύ περισσότερο άν έμενε στην πατρίδα του κι' έγραφε σάν Έλληνας ελληνικά; Άδιστακτα λέγω ναί. Εκείνος βέβαια δέν θά ζούσε τόσο καλά, τόσο εύκολα, τόσο εύτυχημένα δσο έζησε στο Παρίσι. Θά υπέφερε, θάγωνιζόταν σκληρά, θά αιμάτωνε στόν άγώνα. Άλλά ή Νεοελληνική Δογοτεχνία θάποκτοβσε ακόμα ένα μεγάλο ποιητή σάν τόν Σολωμό, σάν τόν Βλαωυρίτη, σάν τόν Παλαμά, κι' ή δόξα του πού σήμερα αντανακλά μόνο στην Έλλάδα, τότε θάταν δλη δική της. Άν, φεύγον-

τας, ό Παπαδιαμαντόπουλος τής έπρόσφερε μιá δηηρεσία άμμεση, μέγατασ θά τής έπρόσφερε μιάν άμμεση. Κι' ή ποιησή μας,—ή δική μας ποιηση,— θάταν σήμερα πιδ προοδευμένη, κι' ή ποιητική μας γλώσσα πιδ δουλεμένη, και πιδ εξελεγειμένη γενικά ή πνευματική μας ζωή.

Άλλιμονο άν δλοι δσοι αισθάνονται μιá κλίση, ένα τάλαντο ποιητικό, καλλιτεχνικό, έφευγαν νά τó καλλιεργήσουν άλλου, όπως δυστυχώς τόκαμαν πολλοί Έλληνες ως τώρα. Ποιοι θά μείναν στην Έλλάδα; Και τί θά γινόταν αυτός ό τόπος χωρίς ποιηση, χωρίς τέχνη, χωρίς πνευματική ζωή; Εγώ, τί νά σάς πώ! δέν θά τόκανα. Λαγούς με πετραχήλια νά μου έταζαν, δέν άφρευγα νά γίνει Γάλλος, ή Γερμανός, ή Ιταλός. Κι' άν ήξερ' ακόμα πώς πηγαίνοντας στή Γαλλία θά τελείωνα Ακαδημαϊκός, ένφ μένοντας στην Έλλάδα θά πέθαινα στην ψάθα, θά προτιμούσα νά μείνω στην Έλλάδα. Τό ίδιο δέν θά κάνατε και σεις; Τό κάτω-κάτω, είναι μεγαλύτερη φιλοδοξία,—πάρτε το κι' έτσι,— νά θέλη νά γίνει κανείς γνωστός στόν κόσμο σάν Έλληνας άπ' τή μικρή Έλλάδα, παρά σά Γάλλος ή Έλληνογάλλος άπ' τή μεγάλη Γαλλία...

Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΧΕΡΙ (Μυθιστόρημα υπό JULES CHANCEL)

— Συνέχεια από τó προηγούμενο —

Άν τó παιδί δέν ήταν κυριευμένο έντελως από τόν ένθουσιασμό του, θά παρατηρούσε ότι ό φοιτητής, κάνοντας τάχα πώς σκαούπιζε τόν ιδρώτα τού μετώπου του μ' ένα κόκκινο μαντηλάκι, τó κούνησε τρεις φορές πάνω από τó κεφάλι του.

Ύστερα, αφού σκέφθηκε μιá στιγμή, είπε:

— Νά πάρουμε δυό πούδες-πούδες. Εγώ στό πρώτο και σεις στό δεύτερο. Θά σάς πάω στοδ κ. Κυβερνήτη.

— Μά δέ μου λέτε, ρώτησε με κάποια έκπληξη τó παιδί, ό Κυβερνήτης δέ μένει στό μέγαρο; Και τί μας χρειάζονται τά πούδες-πούδες;

— Όχι, απάντησε ό φοιτητής, αυτή τή στιγμή βρισκεται στην ιδιαίτερη κατοικία του και και θά πάμε νά τόν βροδμε, γιατί εκεί έχω γνωστούς εγώ. Θά ιδήτε με πόσο ένδιαφέρο θά σάς δεχθεί και θά σάς άκούσει.

Κι' ό φοιτητής διευθνήθηκε στην έξοδο τού κήπου, όπου περιμέναν δυό πούδες-πούδες μαζί με δυό μπόυ. Άνέβασε τó Φραγκίσκο στό δεύτερο κι' όταν εκάθισσε, έβγαλε από τήν τσέπη του μιá πέτοινη λουρίδα και τόν έδεσε από τή μέση στή ράχη τού καθίσματός του.

— Μά γιατί με δένετε; ρώτησε ό Φραγκίσκος.

— Είναι συνήθεια, αποκρίθηκε ό ξένος. Η αστυνομία έχει διατάξει νά δένουν τούς ξένους, για ν' αποφεύγουν τάτυχημάτα.

Η απάντηση δέν είχε τίποτα τó παράδοξο και τó παιδί σάπασε. Ό φοιτητής έδωσε μιá διεύθυνση στό δικό του μπόυ, πήδησε άπάνω και εύθύς τά δυό πούδες-πούδες ξεκίνησαν με δση ταχύτητα είχαν τά πόδια τών μπόυ.

Στό δρόμο, ό γιδός τού έφευρέτη, άντι νά κοιτάζει περίεργα τήν πόλη, καθώς κάνει κάθε νεοφερμένος, κοιτάζε τή ράχη τού μπόυ του. Η ράχη αυτή, αλήθεια, τού θυμίζε κάποιον γνωστό του, και πολεμούσε νά ιδεί και τó πρόσωπο. Μά δέν τά κατάφερε, γιατί ό μπόυ είχε σηκώσει τó γιακά και τόν είχε καρφωμένο σέ τρόπο πού κρυβόταν σχεδόν τó μούτρο του μέσα.

Πέρασαν τήν οδόν Πάυλ-Μπερ και μπήκαν στις συνοικίες τών Ιθαγενών.

Τό παιδί κοιτάζε δλοένα τή ράχη τού μπόυ και συλλογιζόταν:

— Αυτή ή σιλουέτα μου είναι πολύ γνωστή. Μά πού τήν έχω ξαναϊδεί;

Τώρα περνούσαν από τούς δρόμους τών συντεχνιών. Πέρασαν τó δρόμο τών Χαλκών, τών Ψαριών, τού Μεταξίου, τών Νημάτων.

Ξαφνικά, τó πούδες-πούδες τού φοιτητή έκαμε μιάν άπότομη στροφή και βρέθηκε στό δρόμο τού Χαρτιού. Στό δρόμο αυτό δλες οι φάτσες τών σπιτιών είναι σκεπασμένες με χάρτινες εικόνες, πού προξενούν περίεργη έντύπωση με τά πολυποικίλα σχήματά τους και τά χτυπητά τους χρώματα. Μά ό

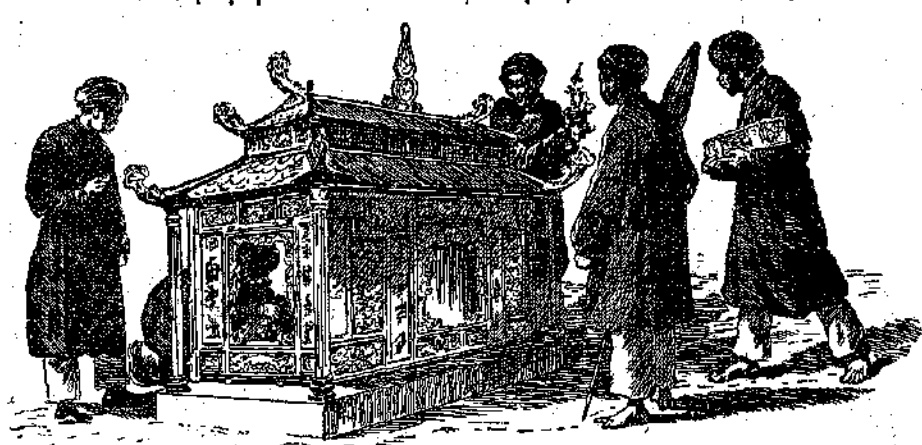
«Τόν έσπρωξε σ' ένα σπίτι...» (Σελ. 313, στ. β').

Φραγκίσκος άρχισε νά βρίσκει πολύ μακρύ τó ταξίδι αυτό. Τόν κόσμο δέν τόν ήξερε καλά: ώστόσο τού φαινόταν περίεργο, ένας Γάλλος Κυβερνήτης νά κατοικεί στις φτωχές αυτές συνοικίες, ένφ είχε στή διάθεσή του τó θαυμάσιο μέγαρο πού είχε ιδεί τó πρωί.

Άρχισε λοιπόν νά κουνιέται στό πούδες-πούδες και νά φωνάζει τó μπόυ. Εκείνος ούτ' έπαυρε είδηση. Μά σέ λίγο, και τά δυό πούδες-πούδες στάθηκαν άπότομα κι' ό φοιτητής πήδησε κάτω και έτρεξε στό Φραγκίσκο.

— Πού βρισκόμαστε; τόν ρώτησε τó παιδί, κοιτάζοντας με άπορία τριγύρω του.

— Στοδ Κυβερνήτη!

«Ένα χάρτινο σπιτάκι σάν σεντούκι...»

— Έδω μέσα κάθεται ό Κυβερνήτης; — Μά βέβαια, τώρα θά ιδήτε, αποκρίθηκε ό φοιτητής ξερά-ξερά, μ' έναν τρόπο πού δέ θυμίζε καθόλου τήν πρώτη του λεπτότητα κι' εδγένεια.

Δίχως νά χάσει στιγμή, έλυσε τó παιδί, τó κατέβασε από τó πούδες-πούδες κι' ύστερα, πιάνοντάς τó βάνουσα από τή μέση, τó έσπρωξε μέσα σ' ένα σπίτι, μπήκε κι' αυτός κι' έκλεισε τήν πόρτα άμβως από πίσω τους.

Τώρα πιά ό Φραγκίσκος κατάλαβε ότι ήταν θύμα κάποιας απάτης. Στην άρχή πήγε ν' αντισταθί, μά ό φοιτητής κρατούσε σφιχτά τά χέρια του, δεμένα ακόμα με τή λουρίδα. Έβγαλε τις φωνές, μά ένα φίμωτρο από χαρτί τού κλείσε τó στόμα. Ένα δεύτερο πρόσωπο πρόβαλε μπροστά του. Κάθε αντίστασή θά ήταν μάταιη.

Τόν κατέβασαν από μιá ξύλινη σκάλα πού έβγαζε στό υπόγειο. Καθώς κατέβαινε, είδε από τόν άνοιχτό φεγγίτη τó μπόυ τού πούδες-πούδες, πού είχε κατεβάσει τó γιακά του τώρα πού δέ φοβόταν κανένα μη τόν ιδεί.

— Ό Κοδ-Σύ! φώναξε τó παιδί. Είναι ό Κοδ Σύ... Χάθηκα!

Ύστερ' από λίγα λεπτά, δκαίμενος ό Φραγκίσκος ήταν ζαπλωμένος σ' ένα παλιοκρέβατο από χαρτί, στό βάθος ενός σκοτεινού υπόγειου. Ό φοιτητής τόν άφησε χαιρετώντασειρωνικά: — Καλή άντάμωση!

Κι' άκουσε τó θόρυβο μιας πόρτας πού έκλεινε και πού αυτή δέν ήταν δυστυχώς από χαρτί, αλλά από γερό ξύλο.

Όριομένος, τó-Σιδερένιο Χέρι δέν άφινε πολύ εύκολα τούς ανθρώπους πού είχε πιάσει μιá φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Τό Χάρτινο Σπίτι

Πόσην ώρα έκλαιγ' έτσι τó παιδί πάνω στό χάρτινο κρεβάτι του; Δέν τόξερε. Μία φορά όμως ξύπνησε από τήν άπελπισία του κι' έννοιωσε νά τόν πνίγει μιá λύσσα τρελή, γιατί στάθη-

κε σάν ήλιθιος νά τόν τυλίξει ό φευτοφοιτητής εκείνος. Τόν κυρίευσε πάλι ή επιθυμία νά άγωνισθεί. Άφου κατάφερε νά τó σκάσει από τήν τρομερή φυλακή τού Άγκάρ, γιατί νά μη τó σκάσει κι' άπ' αυτή; Τό πρόβλημα φαινόταν στην έπιφάνεια εύκολώτερο, ώστόσο ήταν πάντα πολύ δύσκολο.

Πρώτα-πρώτα, τó σπύρι δπου είχαν φυλακίσει τó φίλο μας, βρισκόταν στό κέντρο τής συνοικίας τών Ιθαγενών, δπου ή επίβλεψη τής γαλλικής εξουσίας είναι πολύ χαλαρή, για νά μήν ερεθίσει τούς Ιθαγενείς και νά μήν έμποδίσει τά έθιμά τους. Ένα από τά παλιά αυτά έθιμα ήταν και τά χάρτινα άφιερώματα.

Στό Άνναμ υπάρχουν τρεις θρησκείες: ό βουδισμός, ό κομφουκισμός και ό ταοτισμός. Τά θρησκευτικά αντικείμενα είναι όλα καμωμένα από χαρτί κι' είναι απομιμήσεις πραγμάτων πού τά χρησιμοποιούμε καθεμέρα: καπέλλα, παντούφλες, μαγειρικά σκεύη, άλογα, ελέφαντες κλπ. ή τέλος ραβδιά από χρυσάφι ή άσήμι, γιατί φαντάζονται οι Άνναμίτες ότι κι' οι νεκροί έχουν ανάγκη από χρήματα. Χρειάζονται ακόμα και σπύρι, για νά στεγάζονται στόν άλλον κόσμο. Τά σπύρια αυτά τά φτιάχνουν από ποικίλοχρωμο χαρτί κι' από μπαμπού. Τά βάζουν άπάνω στό φέρετρο τή στιγμή τής κηδείας και τά καίνε ύστερα άμέσως, δσο μπορούν πιδ κοντά στόν τάφο. Όλ' αυτά τά πένθημα θρησκευτικά αντικείμενα τά φαμπρικάρουν στό δρόμο εκείνο τού Χαρτιού.

(Ακολουθεί). ΜΙΧ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

έπειτα για τη Σελίδα χρειάζεται ψευδώνυμο) **Ελληνοπαίδα** (λοιπόν περιμένω) **Δαχδιαβολάνι** (ώρα το γραμματάκι σου για τον τρένο) το «ως που να πής κίμνο», είναι φράση και σημαίνει «αυτόστιγμαί, άμωσ, γρήγορα» αλλοδ λέει και «ως που να πής άμης») **Φοίβη** **Αηλιαν** (μή στενοχωρησαι, δέν πειράζει) πολύ άρωστο και τάλλο σου γράμμα που μου λές για το σφράγισμα αυτό τών 11 μαθητικών χρόνων μ' έν' απολυτήριο Γυμνασίου) λοιπόν κι' είν άνωταρα) **Ελλημιόν** **Ιδαώδες** (σί λώσεις δεκτές) ά, πρέπει για γράφης και τόν τρόπο που διαβάζεται μια **Επιγραφή**, για να φαίνεται ότι κατάλαβες την **Άσκηση**, βρήκες που λέγε το κλειδί και δέν την έλυσες στα σπραβά, κατά τέχη) **Δόν Ζουάν** (ναί, με μεγάλη χαρά σ' έναυάχομαι) γ' αυτό τό σκοπό, τά πιά καταλληλα είντε τά ποιήματα τού άροσίου και τού Πολέμη) ζήησες καταλόγους από τόν έκδοτή κι. **Ι. Ν. Σιδέρη**, **όδός Σταδίου**) **Α. Ν. Ζ.** (τό γράμμα σου μου άρεσας πολύ) διπλότω ότι και τά κομμάτια που θέλας προς μετάφραση δά μάρεσουν' στείλε μου ένα-δυό να διαβάσω και να σου πώ) **Χόρ-Χόρ** **Άγάν** (τόρα δέν δέχομαι παρά μόνο Η. Πνεύματα) **Ν. Ι. Τσίπαν** (λυπούμαι πολύ αλλά και τό ποιήμα κι' ή μετάφραση άκατάλληλα' άλλωστε δέν δέχομαι τόρα από κανένα) **Αλίην** **Αροσπούλου** (δεκτές) **Πρόδ.** **Ανταόγλου** (έλαδα, εδχαριστώ) **Θεσσαλιών** **Αστέρα** (δέν μπορώ' δά τή ζητήσες με Μ. Άγγελία) **Κέλλερμαν** (έστειλα φίλδες μου τάνιφάνια σου) **Βάγκαν** τού **Κανάρη** (τίς έλαδα) **Ηρωϊκήν** **Φέσσαρ** (έλαδα τή γράμμα σου και τίς τρεις άπαντήσεις) **Β. Ι. Ανδραδάην** (έλαδα, εδχαριστώ) **Μεσημβρινόν** **Αστέρα** (ναί) **Μαρουσιώταν** (έλήφθησαν) **Μικρόν** **Αθηναϊόν**, **Νίχον** **Ινγ.**, **Φοίβον** κτλ.
Είν όσες επιστολάς έλαδα μετά τόν 22 Αύγουστου, θάπαντήσω στο έρχόμενο.

ΕΡΓΑ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΡΩΤΟΜΕΝΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ,
(Από τούς έν παρενθέσει αριθμούς, ό πρώτος είναι τό ταχυδρομικά τού Έσωτερικού και ό δεύτερος τού Έξωτερικού)
Αδελφούλα μου, δρ 15 (5 και 6).
Άρροδίτη, δρ. 20 (6 και 7).
Θάετρον, Τόμος Β' δρ. 25 (6 και 7). Τόμος Γ' δρ. 15 (6 και 7).
Ισαβέλλα, δρ. 22 (4,50 και 6).
Καίης Άρσενος, δρ. 10 (4,50 και 6).
Κλάδς Άρσενος, δρ. 8,10 (4,50 και 6).
Κόκκινες Βραχός, δρ. 15 (4,50 και 6).
Εδωμος και Κοσμάς, δρ. 20 (5,50 και 7).
Κωμοδία τού Αριστίσου, δρ. 4 (4 και 5).
Κωμοδίον Τρέφου, δρ. 15 (5 και 6).
Μητρούλα, δρ. 5 (4 και 5).
Παιδιόν Θάετρον, Δύο τόμοι, Έκαστος δρ. 15 (5 και 6).
Πετρίες στον Ήλιο, δρ. 12,50 (4,50 και 6).
Περούλι και Φτωχόι, δρ. 30 (6 και 7).
Στάχκ και Παταρούνης, δρ. 10 (5 και 6).
Στέλλα Βιολάντη, δρ. 10 (4,50 και 6).
Τερέζα Βάρμα-Δακίωστα, δρ. 20 (5,50 και 7).
© Τρελλάς με τούς Κόκκινους Κρίνους δρ. 20 (5 και 6).
Η Τρίμηνη Γυναικά, δρ. 20 (6 και 7).
Φοιτητά, δρ. 10 (4 και 5).
La Mauvaise Voie, Μετάφρασις τού Κλαίου Άρσενου δρ. 12 (4,50 και 6).

Νέος Τιμοκατάλογος
ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ
Τής **Α' Περιόδου** (1879—1893) από τούς έκδοθέντας 24 τόμους άπόχρουν άκόμη μόνον οι είντε πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος και 19ος. Έκαστος τόμος δρ. 25, ταχυδρομικώς δέ άποστελλόμενος δραχ. 28,50 διά τό Έσωτερικόν και δραχ. 33 διά τό Έξωτερικόν.
Τής **Β' Περιόδου** (1894—1923) άπόχρουν όλοι οι έκδοθέντες τόμοι, 32 έν όλω. Έκαστος τόμος άρσενος δρ. 80 και ραμμένος δρ. 85. Ταχυδρομικά τέλη έκάστου τόμου προσθετά εις τās άνω τιμάς: Διά τό Έσωτερικόν δραχ. 5 ό άρσενος και δρ. 15 ό ραμμένος, διά δέ τό Έξωτερικόν δρ. 18 ειτε άρσενος ειτε ραμμένος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
(ΣΥΝΧΕΙΑ τού 27 Διαγωνισμοϋ. Αί λύσεις δεκταί μέχρι 28 Οκτωβρίου.)
603. Δεξιγυφός
Στό πρώτο βρισκαίς καλογόρους, Στάλλο νερό λιμνάζουν και βρωμούν.
Τόλο μου βλέπεις νέους και γέροντες Στο μάτι τους με χάρη να κολλούν.
Άγριμένος Ωκεανός
604. Συλλαβόγυφός
Ένώθη τό προσωπικό Μ' έν' άλλο, άναφορικό, Κι' έγινε άκρόπολη Ιερή, Για μία φυλή, τρισπονητή.
Τρυφανάκι
605. Στοιχειόγυφός
Μ' έχεις στά χέρια σου τά δυό, Με κόβεις, μεγαλώνω.
Και σάν άποκεφαλιστό, Με σκότος μαύρο και πυκνό Τή κτίση κοι: κονυλάνω.
Βιολέττα τού Βουνοϋ

606. Μεταγραμματισμός
Βουνοσειρά ευρωπαϊκή Κάνει τό ρά της δέλα.
Κι' ένα προδοτή μισήτό Παρουσιάζει σβέλατο.
Άγγελος
607. Γαλιά
Τήν μέν γωνίαν α' άποτελοϋν Μοίχα και μουσικόν όργανον πνευστόν τήν δέ β' περιόρισμον έλληνικόν όρος κ' έθνικός ποιητής.
Γιού-Γιού
608. Κρυπτογραφήκόν
1 2 3 2 4 5 6 7 8 = Ποταμός
2 4 5 6 7 8 = Νήσος
3 2 4 7 8 = Αχ. θεός
4 2 6 5 7 8 = Άρσενιακόν
5 6 7 8 7 8 = Δροσίζει
6 7 5 7 4 = Άνθος

717378 = Έπίθετον (φής 875712 = Πόλι: τής Γραφείας Άν. Γεωργιάδης)
609-613. Μαγικόν Γράμμα
Τή άναλλαγή ενός γράμματος έκάστης τών καταθι λέξεων δι' ενός άλλου, πάντοτε τού αυτού, να σχηματισθοϋν έντε άναγραμματισμού άλλαι τόσαι λέξεις: **πελαργός, μέτος, ρήμα, τόνος, μοϋσα.** **Φθραγγοτάγκες**
614. Ποικίλη Άκροστιχίς
Τό πρώτον γράμμα τής πρώτης τών κάτωθι ζητούμενων λέξεων, τό δεύτερον τής δευτέρας, τό τρίτον τής τρίτης και ούτω καθεξής, άποτελοϋν Νεοέλληνα διηγηματογράφον:
1, Κοινόν άμφίβιον 2, Εις τών έπτά σοφών 3, Οπορικόν κοινότατον 4, Μοϋσα 5, Πόλις τής Ισπανίας 6, Αύτοκράτωρ τού Βυζαντίου 7, Νεοέλληνα ποιητής.
Κεραλλοντάκι

615. Έλληνοσύμφωνον
οοιο - ιαοι - οοι
Κεραυνός
616. Γρήφος
εις 1 1 1
ή εις εις Δευτέρα φ'
εις εις 1 1 1
εις
Άεράκι τού Βουνοϋ

Διά τούς Γαλλομαθείς
617. Charade en calembour
Chat moi? Mais non, mais non, Je vous assure!
Bête, pour sûr,
Mais chat n'est pas mon nom.
(Πρωτότυπον) Αιλάντα
618. Sans Vogelles
l - n - pr - vr - q - l - l - d - mtr
(Στίχος τού Lafontaine)
Μιχ. Ο. Δέφνερ
Τέλος τού 227 Διαγ. Λύκειον.
Από τό δέχόμενον άρχίζει νέος.

ΛΥΣΕΙΣ
των Πνευμ. Άσκήσ. τού φθλ. 24
353. Άνεμος (έν, Αίμος) - **356. Πιλάρι** (πι, λά, ρι.) - **357. Κρόνος** - όνος. - **358. Μαχητής** - μαθητής.
359. τ π β ι α 360-364.
Ρ Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω
Αργά, νάρδος, Αδά, Πέν, Φαρνεντία, Φαίδα, Φοζ, σπέρμα. - Ι Ο Ι 365. ΠΑΥ - Φ Ν Ο 366. ΝΑΝΙΑΣ (Α - σκα ία, ύαινα, σάνις, Ναίης, ύαπασία.) - **366. ΤΟΛΕΑΟΝ** (Τόλιτος, ρΟδον, Γαλλία, ΔασΕίος, Δημάδης, ΛείριΟν, πυρσιΟΝ.) - **367. Καθός** γανοναρχείς σου ψάλλοι. - **368. Μη περιφρόνη τούς διαυτινούς** (Μι περί φρο - Νιτούς - δις πύχης.) - **369. Livre - livre** - 370. J'ai grand appetit (gέ grand, a petit.)

ΟΙ ΑΛΛΑΞΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ
συνδρομηταί παρακαλοϋνται να δηλοϋν άμώσως τήν νεαν των διεσθύνων εις τό γράφειον μας, άποστέλλοντες και δραχμ. 5 διά τήν έντύπωσιν τής νέας ταινίας. Άλλως δέν εδθονύμεθα διά τήν άπόκλιαν τών φυλλαδίων των.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ
"Όσοι έλγης ή συνδρομητάν, όφείλου να τή άνανεώσουν τό ταχύτερον."
"Όσοι δέν έστειλαν τό υπόλοιπον τής συνδρομής τού προηγούμενου έτους, παρακαλοϋνται να τό στείλουν."
"Όσοι επιθυμοϋν να λάβουν μέρος εις τήν κίνηση, πρέπει να στείλουν δρ. 10 διά να πάρουν ψευδώνυμον και να προτείνουν δύο-τρία τής άρεσκείας των προς έκλογήν."
Διά τό Μηνήμειον τού Πολέμη δεκτά κάθε προσφορά, και ή μικροτέρα.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ
Διά 1 έως 40 τό πολύ λέξεις με άλλα στοιχία δρ. 6 (τό ελάχιστον τίμημα). Πέραν τών 40 λέξεων 60 λεπτά ή λέξη, με πάλιο 00 στοιχία λεπτά 70 και με κεφαλαία δρ. 1.
© χωριστό στίχος δρ. 3.
Η προλήρηρη είναι άπαραίτητη.
(ΚΕΤ - 572)

ΜΙΜΟΖΑ, ΜΑΡΚΙΤΑ, ΡΙΤΑ, ΔΟΥΚΙΣΣΑ, ΤΖΟΚΟΝΤΑ, Νά περιμένω ένα σας τετρατίκι: **Μέλα** Πανουργιά, **Άγία** Μαρίνα Λατίας, **ΙΩΝΙΑ** (ΚΕΤ - 573)
Διγωνασιός Μ. Μυστικόν, Βραζέλα 6, συμμετοχή δίδροχμος. Δ/σι: (ΚΕΤ - 434), Περιμένο.
(ΚΕΤ - 574)
Γρά σας, Διαπλαστούλα και Διαπλαστούλας. **Άτρομητος** Άμαζών (ΚΕΤ - 575)
ΔΟΡΑΤΟΙ ΠΡΟΣΩΠΙΟΦΟΡΟΙ,
Πληροφορίες τά εισηγία Διαπλαστούλα και Συλλόγους δι διακόντους τας εργασίας μας μέχρι 31 Οκτωβρίου. © Προέδρος: © Γραμματέας: **ΜΥΣΤ. ΠΡΟΣΩΠΙΟΦΟΡΟΣ ΚΕΛΛΕΡΜΑΝ** (ΚΕΤ - 576)
ΣΚΝΗΠΑ, ή άποκόλλησι είναι λάθος, ποιά! Βίμαί δ: **ΠΡΟΒΟΤΗΣ** (ΚΕΤ - 577)
ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ,
Στά Διαπλαστούλα που μάς ρώτησαν Σά ποιά σοβαρό Σέλλογο πρέπει να γραφθώντε για ναποχτήσουνε όμορφες κάρτες και σπάνια γραμματισμόμα, ανιστοϋμε τήν **Ελληνο Αμικαλ Υμνέσιον**, στο Βέλιον ή συνδρομή είναι μόνο 17 γιλιακά φράγκα τό χρόνο. Περισσότερες πληροφορίες: **Ι. Παναγόπουλον**, όδός Καλλιφρονά Αθήνας. (ΚΕΤ - 578)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΡΗΣ",
Προδότη, θεομά σολλομητρία. Παλιά τούς, για τήν προδοσίαν σας καταστανόν στα σκοπιόδια. **Άσπρος**, Μαύρος Παλιάτος - Σαράντης, Κόκκινος Παλιάτος - Παναγρόπουλος, Κίτρινος, Γκρί Παλιάτος - Γασσοπούλου, Ρυζ Παλιάτος - Γασσοπούλος, Πράσινος Παλιάτος - Σαράντη, Μπλε Παλιάτος - Γιαννακόπουλος, Καφέ Παλιάτος - Περίστης, Μυρφέ Παλιάτος - Σαράντη.
Μάθετε να προδίδετε τούς συμμάχους σας. (ΚΕΤ - 579)
Προκρίσσομεν Διαγωνισμόν άγράφον **Καρμίνον** Κριτών. Συμμετοχή δίδροχμος, προδοσία δίδρομος. Βραζέλα 2 δίελλα έκδοτικά Δ/σις κ. Β Γιάνγκουλου, American Express, Αθήνας.
ΚΑΤ ΠΙΚΕΡΤΟΝ, ΞΕΡΟΝ ΧΟΙΜΕ (ΚΕΤ - 580)

Προθυμολοϋντες: στο Διαπλαστούλα, χροστώ άναρτήσις τά Διαπλαστούλα και Διαπλαστούλας. **Ίδιαιτύπος** τού Παλιού Φαλιόρου. **Δόν Ζουά** (ΚΕΤ - 581)
Λεκι Άστέρα, δέν πειράζει ή Διάπλασι, να δημοσιεύη ψευδείς διαβεβαιώσις. Παραίτητον εδχαριστώ άποδοχόμεθα. Έναρτής εργασίας Σεπτέμβριον.
Άστρες Παλιάτος (Πρόεδρος Παλιάτος) (ΚΕΤ - 582)
Γουλιέλμος Τροβέλλε, είσαι νηπιόν θηλάζον. **Αποκόλλη με, ΖΙΚΟΜΑΡ**